مجله علمی پژوهش درمدیریت ومطالعات اجتماعی، شماره ۱۸ ، زمستان ۱۳۹۸جلد۱، ص ۳۷-۲۷
http://www.jmss.ir

بررسی تاثیر تنوع سازمانی (تنوع بین المللی) بر اقدامات پیشگیرانه از فرار مالیاتی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

مجله علمی پژوهش درمدیریت ومطالعات اجتماعی (سال پنجم)
شماره ۱۸ / زمستان ۱۳۹۸ / ص ۳۷-۲۷

ناصر نجفی[۱]، فرید صفتی[۲]، علیرضا غیاثوند[۳]

[۱] گروه مدیریت مالی، واحد بروجرد،دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد،ایران

[۲] گروه حسابداری، واحد بروجرد،دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد،ایران

[۳]گروه حسابداری، واحد بروجرد،دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد،ایران

نویسنده مسئول:
ناصر نجفی

چکیده

این تحقیق با هدف برر سی تاثیر تنوع سازمانی براقدامات پی شگیرانه از فرار مالیاتی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام گرفته است. محقق جهت دستیابی به این مهم فرضیات ذیل را مطرح می‌نماید:

فرضیه اصلی : تنوع سازمانی بر اقدامات پیشگیرانه فرار مالیاتی تاثیر معناداری دارد.فرضیه فرعی : تنوع بین المللی بر اقدامات پیشگیرانه فرار مالیاتی تاثیر معناداری دارد.تحقیق حاضر ازنظر هدف،کاربردی واز نوع روش توصیف– همبستگی می باشد. جامعه آماری کلیه شرکت های فعال پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ می‌با شد و نمونه آماری پس از حذف سیستماتیک ۱۱۲ شرکت انتخاب شد.با کمک نرم افزار Eviewsبه تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شد، نتایج حاصل از آزمون فرضیات تحقیق نشان داد که تنوع سازمانی و تنوع بین المللی بر اقدامات پیشگیرانه فرار مالیاتی تاثیر معناداری دارد.

کلمات کلیدی: تنوع بین المللی، اقدامات پیشگیرانه، فرار مالیاتی

مقدمه

با توجه به افزایش رقابت جهانی و شرایط پیچیده‌ی محیط کسب‌وکار، شرکت‌ها به‌منظور استفاده از مزایای هم‌افزایی اقدام به متنوع سازی کسب‌وکار خود می‌نمایند. طی دهه‌ی ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ تعداد زیادی از شرکت‌ها به امید دستیابی به مزایای تنوع‌بخشی اقدام به متنوع سازی کسب‌وکار خود نمودند. تئوری‌های توسعه‌یافته تا اواخر دهه‌ی ۱۹۷۰ به‌طورکلی تنوع‌بخشی را فعالیتی مفید قلمداد کردند درحالی‌که پژوهش‌های صورت گرفته پس از این دوران با اشاره به هزینه‌های این اقدام ، عمدتاً تنوع‌بخشی را فعالیتی قلمداد کردند که منجر به کاهش ارزش شرکت‌ها می‌شود. این دیدگاه صفر و یکی چندان دوام نیاورد و مطالعات بعدی نشان داد که تنوع‌بخشی به‌خودی‌خود ارزش‌آفرین یا کاهنده‌ی ارزش نیست بلکه تأثیر آن بر ارزش، از شرکتی به شرکت دیگر متفاوت است و شرایط مختلف اقتصادی، صنعتی و ساختارهای حاکمیتی بر ارزش این استراتژی تأثیرگذار است. بنابراین نگرش مطلق به این استراتژی صحیح به نظر نمی‌رسد. به‌طورکلی اثربخشی این استراتژی به این امر بستگی دارد که آیا منافع تنوع‌بخشی بیش از هزینه‌های این اقدام است یا خیر؟ (۱).

بیان مسأله

در اکثر کشورها، بخش عمده ای از منابع درآمدی دولت از طریق مالیات تامین می شود. سهم از کل درآمدهای عمومی در میان کشورها متفاوت است. در این میان، اجتناب و فرار مالیاتی در کشورها باعث شده است تا درآمدهای مالیاتی کشورها همواره از آنچه که برآورد شده است کمتر باشد. بنابراین، از جمله موضوعات بسیار مهم که در حال حاضر در اکثر پژوهش ها مورد توجه است، بحث اجتناب و فرار مالیاتی و عوامل موثر بر آن و نتایجی است که از آن حاصل می شود از دیدگاه نظری، منظور از اجتناب مالیاتی، تلاش در جهت کاهش مالیات های پرداختی است(۵). مالیات متعلقه به سود شرکت‌ها، یک هزینه قابل توجهی را به شرکت و سهامداران تحمیل می‌کند. تحت قوانین موجود مالیاتی، شرکت‌های تجاری بخش قابل توجهی از سود حاصله خود را باید به دولت پرداخت کنند که این موضوع باعث کاهش درآمد مالکان می‌شود و این امر رغبت سرمایه‌گذاری در شرکت‌ها را کاهش می‌دهد. مدیریت شرکت برای کاهش انتقال منابع مالکان به دولت و تعدیل هزینه مالیات متعلقه به سود، اقدام به اجرای برنامه‌های اجتناب مالیاتی جهت تعدیل انتقال منابع از سهامداران به دولت می‌کنند. و این امر منجر به افزایش ثروت و بازده مالکان خواهد شد. (۴). تنوع سازمانی برای بقا و موفقیت بلندمدت سازمان‌ها خصوصا در محیط‌هایی که در آن تغییرات سریع رخ می‌دهد و بسیار رقابتی است، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر می باشد. اما برای بهره‌گیری از تنوع سازمانی بایستی زمینه و شرایط ظهور و ارتقای آن را فراهم کرد.. هر چند محققین استدلال می‌کنند که تنوع منابع انسانی بر پیشگیری از فرار مالیاتی تاثیر دارد، اما چالش اصلی در زمینه رابطه تنوع سازمانی و پیشگیری از فرار مالیاتی، است. لذا هدف این مقاله مشخص کردن چگونگی تاثیر تنوع سازمانی بر پیشگیری از فرار مالیاتی می باشد.

پیشینه پژوهش

الف) پیشینه خارجی

مولیکان (۶) پژوهشی تحت عنوان" بررسی تأثیر اجتناب از پرداخت مالیات و ترکیب هیئت‌مدیره بر سیاست بدهی شرکت" انجام داد دوره زمانی پژوهش شامل سال‌های ۲۰۰۳- ۲۰۱۳ با بررسی ۱۰۱ شرکت در کشور مالزی است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل رگرسیون حداقل مربعات تعمیم یافته با استفاده از داده‌های پانل، استفاده شده است نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد، یک رابطهٔ منفی بین اجتناب از پرداخت مالیات و میزان بدهی وجود دارد. این رابطهٔ منفی نشان می‌دهد که منابع حاصله از اجتناب از پرداخت مالیات می‌تواند به عنوان جانشین استفاده از بدهی، باشد. علاوه بر این، نتایج حاکی از این است که نسبت اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره با بدهی شرکت

ارتباطی نداشته و این نسبت بر ارتباط بین اجتناب از پرداخت مالیات و میزان بدهی تأثیر معناداری ندارد. این نتیجه می‌تواند نشان‌دهنده‌ی عملکرد ضعیف اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره به عنوان یکی از ابزارهای حاکمیت شرکتی، باشد.

شاون و همکاران(۷) پژوهشی تحت عنوان "رابطه اجتناب مالیاتی و رفتار هزینه نامتقارن" انجام دادند با استفاده از یک نمونه از سال ۱۹۹۳ تا ۲۰۱۳ با یک نمونه شامل ۹۱ شرکت در ایالات‌متحده رابطه‌ای منفی بین اجتناب مالیاتی و هزینه نامتقارن هزینه‌ها مشاهده گردید همچنین نتایج نشان داد که اجتناب مالیاتی با مدیران تسریع در کاهش هزینه‌ها در دوره‌های کاهش فعالیت مرتبط است. همچنین استراتژی کسب‌وکار در رابطه بین اجتناب مالیات و رفتار هزینه نامتقارن نقش مهمی دارد. به طور خاص، نسبت به مدافعان، بازرسان رابطه منفی بیشتری بین اجتناب مالیات و چسبندگی هزینه نشان می‌دهند. علاوه بر این، که رابطه منفی بین اجتناب مالیاتی و رفتار هزینه نامتقارن برای شرکت‌هایی که جریان‌های نقدی ناچیز دارند، با توجه به صرفه‌جویی مالیات از اجتناب مالیاتی، نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی برای شرکت‌هایی با نقدهای غیرقابل‌پیش‌بینی بیشتر دارد جریان دارد نتایج ما برای اقدامات اجتناب‌ناپذیر مالیاتی، یعنی تفاوت بین مالیات بر حساب و تفاوت دائمی مالیات بر حسابداری، تغییر در اقدامات اجتناب مالیاتی یا درج اثرات اصلی در مدل، قوی است.

ج) پیشینه داخلی

حسنی القار و همکاران(۲) پژوهشی تحت عنوان"بررسی تأثیر توانایی مدیریت بر اجتناب مالیاتی" انجام داد جامعهٔ آماری پژوهش را شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۳ تشکیل می‌دهد. در این پژوهش برای اندازه‌گیری اجتناب مالیاتی از دو سنجهٔ نرخ مؤثر مالیات نقدی و تفاوت سود حسابداری و سود مشمول مالیات استفاده شده است. به‌منظور دستیابی به اهداف پژوهش، دو فرضیه تدوین و برای آزمون آنها، روش‌های آماری رگرسیون خطی چند متغیره به کار رفته است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد توانایی مدیریت، تأثیر مثبت معناداری بر اجتناب مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دارد. همچنین یافته‌ها نشان‌دهندهٔ تأثیر غیرمستقیم اندازهٔ شرکت و اهرم مالی بر اجتناب مالیاتی است.

محمودی(۳) پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر بین اجتناب مالیاتی و پایداری سود در شرکت‌ها انجام داد به منظور آزمون فرضیه‌ها، ۱۰۲ شرکت طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۱ انتخاب گردید. جهت آزمون فرضیه‌ها نیز از مدل داده‌های ترکیبی استفاده شد و برای برآورد مدل‌ها از نرم‌افزار EViews7 استفاده شده است.نتایج نشان می‌دهد که بین اجتناب مالیاتی و پایداری سود رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. به عبارتی دیگر بین اختلاف دائمی مالیات و اجتناب مالیاتی از طریق نرخ مؤثر مالیات تعهدی بلندمدت با پایداری سود رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد و همچنین نتایج نشان می‌دهد که بین اجتناب مالیاتی و ارزش شرکت رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. به عبارتی دیگر بین اختلاف دائمی مالیات و اجتناب مالیاتی از طریق نرخ مؤثر مالیات تعهدی بلندمدت با ارزش شرکت رابطه معکوس و معناداری وجود دارد.

روش پژوهش

این پژوهش، یک پژوهش تجربی در حوزه پژوهش‌های اثباتی حسابداری است که مبتنی بر اطلاعات واقعی صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بازار اوراق بهادار تهران است. این پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی و توصیفی پیمایشی است که در آن برای تأیید یا رد فرضیات از اطلاعات تاریخی شرکت‌ها و روش‌های آماری استفاده‌شده است. علاوه بر این مطالعات کتابخانه‌ای در رابطه با مبانی تئوریک و مفاهیم نظری و بررسی سوابق مربوط انجام شده است. برمبنای اطلاعات گردآوری شده از طریق داده‌ها، صحت و سقم فرضیات پژوهش آزمون و نتایج حاصله به کل جامعه آماری موردنظر تعمیم داده شد. در این پژوهش رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته با استفاده از مدل رگرسیونی مورد بررسی قرار گرفته است و با توجه به فرضیه‌های پژوهش از مدل رگرسیونی چند متغیره استفاده‌شده و همچنین به‌منظور تخمین مدل‌های پژوهش از تکنیک داده‌های تلفیقی استفاده‌شده است.

فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی: تنوع سازمانی بر اقدامات پیشگیرانه فرار مالیاتی تاثیر معناداری دارد.

فرضیه فرعی

تنوع بین المللی بر اقدامات پیشگیرانه فرار مالیاتی تاثیر معناداری دارد.

جامعه آماری

در این تحقیق جامعه آماری کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

۱.سال مالی آن ها منتهی به پایان اسفند ماه باشد.(به جهت همسانی تاریخ گزارشگری و افزایش قابلیت مقایسه ای اطلاعات).

۲.در دوره بررسی این شرکت ها تغییر در سال مالی وجود نداشته باشد.(به جهت همسانی تاریخ گزارشگری و افزایش قابلیت مقایسه ای اطلاعات)

۳.سهام آن ها فعال و حداقل از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ در بورس اوراق بهادار تهران مورد معامله قرار گرفته باشد.

۴.جز شرکت های گروههای بانک و موسسات اعتباری، واسطه گری ،سرمایه گذاری و هلدینگ نباشند.(چرا که فعالیت آنها متفاوت از سایر شرکت هامی باشد که این تفاوت به دلیل ترکیب خاص درآمدها و هزینه های این نوع از شرکت هاست و این امر امکان در نظر گرفتن این نوع از شرکت ها را در کنار دیگر شرکت ها رد می کند.) .

۵. وقفه معاملاتی بیشتر از دو ماه وجود نداشته باشد.(به دلیل احراز نبود ابهام در شرکت از دید سازمان بورس اوراق بهادار تهران)

۶.شرکت هایی که جریان های نقدی عملیاتی آن ها منفی نباشد.

تعداد نمونه ۱۱۲ شرکت که به روش حذفی از جامعه مورد نظر انتخاب شده است.

تعاریف عملیاتی متغیرها

متغیر مستقل: تنوع سازمان

متغیر دامی است که اگر سازمان موردنظر دارای تنوع محصول و بین المللی بود عدد ۱ در غیر اینصورت عدد صفر را به خود می گیرد(دعایی، زمانی سبزی و صالحی، ۱۳۹۲).

تنوع بین المللی

از نسبت فروش خارجی به فروش کل به دست می آید.

آمار توصیفی

در این بخش اطلاعاتی در مورد پارامترهای مرکزی (شـامل : میانگین ، میانه ،.....) و پارامترهای پراکندگی (شـامل دامنه تغییرات ،انحراف معیار ،ماکزیمم ،مینیمم ، چولگی و ضریب کشیدگی) متغیر های تحقیق ارائه می شود .

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
اجتناب مالیاتی	۰,۱۱۵۴	۰,۰۹۶۶	۰,۵۵۰۲	-۰,۲۶۳۴	۰,۱۳۹۲	۱/۹۸۶	۱/۴۹۶
تنوع شرکت	۱/۰۹	۱/۰۷	۴/۳۵	۰/۰۰	۰,۱۳	۱/۹	۱/۴۹
تنوع بین المللی	۰/۰۲	۰/۰۰	۱/۰۰	۰/۰۰	۰,۴۹	۱/۰۱	۲/۲۷
اندازه شرکت	۱۳,۹۵۹	۱۳,۷۹۶	۱۸,۷۳۹	۱۰,۱۰۴	۱,۳۴۷۶	۰/۳۵۱	۰/۱۴۴
اهرم مالی	۰,۶۲۳۶۲	۰,۶۱۲۵۱	۰,۹۲۵۸۷	۰,۰۸۲۷	۰,۲۰۳۲۱	۳,۳۰۹۸۳۷	۲۱,۵۴۸۳۴

منبع : یافته های پژوهش

بررسی مانایی متغیرهای پژوهش

، لازم است که قبل از تخمین مدل، مانایی متغیرهای آن مورد بررسی قرار بگیرد. یک متغیر، وقتی ماناست که میانگین، واریانس و کواریانس آن در طول زمان ثابت باقی بماند

نتایج آزمون مانایی در جدول (۲) درج گردیده است. بر اساس آزمون «لوین، لین وچو»[1]چون مقدار احتمال همه متغیرها کمتر از ٪۵ بوده است، همه متغیرهای مستقل، وابسته و کنترلی در دوره پژوهش در سطح پایا[2]بوده‌اند

جدول ۲: نتایج آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

متغیرها	لوین، لین و چو LLC		نتایج
	آماره	احتمال	
اجتناب مالیاتی	-۱۲,۴۷۴۹	۰,۰۰۰۰	مانا
تنوع شرکت	-۱۰,۶۴۳۱	۰,۰۰۰۰	مانا
تنوع بین المللی	-۶,۰۷۷۱	۰,۰۰۰۰	مانا
اندازه شرکت	-۳,۱۰۱۲	۰,۰۰۱	مانا
اهرم مالی	-۱۷,۹۳۲۹	۰,۰۰۰۰	مانا

منبع : یافته های پژوهش

[1] - Levin, Lin & Chu.
[2] - Stationarity

بررسی ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

جدول ۳: ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
اجتناب مالیاتی(۱)	ضریب	۱					
	احتمال	---					
تنوع سازمانی(۲)	ضریب	۰,۱۵۵	۱				
	احتمال	۰,۰۰۰۸	---				
تنوع بین المللی(۳)	ضریب	-۰,۰۷۵	-۰,۰۳۷	۱			
	احتمال	۰,۰۲۹۵	۰,۲۷۴۶	---			
اندازه شرکت(۴)	ضریب	۰,۱۵۷	۰,۰۳۵۰	-۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۱	
	احتمال	۰,۰۰۰۰	۰,۳۰۸۰	۰,۹۸۷۹	۰,۹۶۳۲	---	
اهرم مالی(۵)	ضریب	۰,۳۲۶	۰,۰۴۷	-۰,۰۴۳	۰,۰۴۳	-۰,۰۹۹	۱
	احتمال	۰,۰۰۰۰	۰,۱۶۶۷	۰,۲۱۱۴	۰,۰۲۱۱۴	۰,۰۰۳۸	---

شدت وابستگی دو متغیر به یکدیگر را همبستگی تعریف می‌کنیم .به‌طور کلی ضرایب همبستگی بین ۱- تا ۱ تغییر می‌کنند و رابطه بین دو متغیر می‌تواند مثبت یا منفی باشد. به عنوان مثال نتایج به دست آمده از جدول ضریب همبستگی نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۳۵٪، ثبات مالکیت، مدیریت غیر موظف، اندازه شرکت و فرصت‌های رشد با سودآوری همبستگی مستقیم دارند در حالی که، مدیریت موظف و اهرم مالی با سودآوری همبستگی معکوس دارند.

آزمون F لیمر و آزمون هاسمن

با توجه به دلایل مطروحه در فصل سوم داده‌های این پژوهش از نوع ترکیبی می‌باشد. اما قبل از تخمین مدل‌ها لازم است که روش تخمین (تلفیقی یا تابلویی) مشخص گردد. برای این منظور از آزمون F لیمر استفاده شده است. همان‌طور که در جدول (۴) منعکس گردیده، احتمال F لیمر کلیه مدل‌های پژوهش کمتر از ۵٪ می‌باشد لذا برای تخمین کلیه مدل‌ها از روش تابلویی استفاده می‌شود. و با توجه به اینکه احتمال آزمون هاسمن کلیه مدل‌های تحقیق کمتر از ۵٪ می‌باشد لذا برای تخمین کلیه مدل‌ها از الگوی اثرات ثابت بهره گرفته می‌شود.

جدول ۴: نتایج حاصل از آزمون F لیمر و آزمون هاسمن

فرضیه	آزمون	آماره	احتمال	نتیجه
اول	F لیمر	۸,۵۴۸۶	۰,۰۰۰۰	روش تابلویی
	هاسمن	۱۳,۶۸۰۶	۰,۰۰۸۴	الگوی اثرات ثابت
دوم	F لیمر	۸,۵۵۴۱	۰/۰۰۰	روش تابلویی
	هاسمن	۱۳,۲۹۶۴	۰,۰۰۹۹	الگوی اثرات ثابت

منبع : یافته های پژوهش

ثابت بودن واریانس جزء خطا

. در این مطالعه فرض همسانی واریانس باقیمانده‌ها از طریق آزمون وایت[3]مورد بررسی قرار گرفت. که نتایج آن در جدول (۵) نشان می‌دهد که در کلیه مدل‌ها، فرضیه صفر مبنی بر وجود همسانی واریانس رد می‌شود. بنابراین، به منظور رفع ناهمسانی واریانس در این مدل‌ها از رگرسیون حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS) استفاده می‌کنیم.

جدول ۵: نتایج حاصل از آزمون ثابت بودن واریانس جزء خطا

فرضیه	آماره F	احتمال	نتیجه
اول	۲۷,۴۹۵۵	۰,۰۰۰۰	ناهمسانی واریانس جزء خطا
دوم	۲۰,۱۹۴۸	۰,۰۰۰۰	ناهمسانی واریانس جزء خطا

عدم وجود خود همبستگی جمله جزئ خطا

این فرض مدل کلاسیک رگرسیون خطی بیان می‌دارد که بین جملات باقیمانده رگرسیون، همبستگی وجود نداشته باشد. برای بررسی استقلال باقیمانده‌ها از آزمون خود همبستگی سریالی بروش-گادفری استفاده شده است. در این آزمون فرضیه صفر بیانگر عدم وجود خودهمبستگی می‌باشد و فرضیه مقابل بیانگر وجود خودهمبستگی سریالی بین خطاها می‌باشد. نتایج حاصل از این آزمون نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۳۵٪ مقدار احتمال آماره F، در کلیه مدل‌ها کمتر از ۵٪ می‌باشد بنابراین، در کلیه مدل‌ها، بین خطاها خود همبستگی وجود دارد. بنابراین به منظور رفع خود همبستگی در این مدل‌ها از تکنیک تأخیر (وقفه) زمانی مرتبه اول AR(1) استفاده می‌شود.

جدول ۶: نتایج حاصل از آزمون عدم وجود خود همبستگی جزء خطا

فرضیه	آماره F	احتمال	نتیجه
اول	۱۹۲,۳۶۷۵	۰,۰۰۰۰	وجود خود همبستگی جزء خطا
دوم	۱۹۱,۵۶۸۴	۰,۰۰۰۰	وجود خود همبستگی جزء خطا

منبع : یافته های پژوهش

نرمال بودن جزء خطا

یکی از فروض مهم راجع به جمله باقیمانده این است که توزیع جملات آن نرمال است. به منظور آزمون نرمال بودن جمله خطا از آماره آزمون جارکو-برا[4]استفاده شده است. با توجه به نتایج به دست آمده، مقدار احتمال آماره آزمون جارکو-برا، در هر دو مدل پژوهش کمتر از ۵٪ می‌باشد.با توجه به آزمون به روش GLS یا حداقل مربعات تعمیم یافته است از فرض نرمال بودن متغیر وابسته می توان صرف نظر نمود.. لذا با توجه به این مطالب می‌توان فرض نرمال بودن جزء خطا را نادیده گرفت.

[3] - White
[4] - Jarque-Bera

جدول ۷: نتایج حاصل از نرمال بودن جمله خطا

فرضیه	آماره جارکو به را	احتمال	نتیجه
اول	۱۲,۵۸۹۵	۰,۰۰۱۸	نرمال نبودن جز خطا
دوم	۱۳,۶۳۸۶	۰,۰۰۱۱	نرمال نبودن جز خطا

منبع : یافته های پژوهش

تخمین مدل و تجزیه‌وتحلیل نتایج

از نرم افزار Eviews برای تشخیص رابطه موجود بین متغیرها استفاده شده است.

لذا مدلهای رگرسیونی نیز به شرح زیر می باشند:

فرضیه اصلی

$$Etr_{,t} = \beta_0 + \beta_1 OD_{,t} + \beta_2 Lev_{i,t} + \beta_3 Size_{i.,t} + \varepsilon_{i,t}$$

فرضیه فرعی

$$Etr_{,t} = \beta_0 + \beta_1 IV_{,t} + \beta_2 Lev_{i,t} + \beta_3 Size_{i.,t} + \varepsilon_{i,t}$$

جدول ۸: نتایج تخمین مدل اول پژوهش

متغیر وابسته: رفتار نامتقارن هزینه				
متغیر ها	**ضریب**	**انحراف معیار**	**آماره t**	**معناداری**
عدد ثابت	0.082557	0.102795	0.803123	0.4232
تنوع سازمانی	0.019738	0.008569	2.303317	0.0227
تنوع بین المللی	0.06212	0.001524	4.075956	0.0001
اندازه شرکت	-0.446249	0.023339	-19.12022	0.0000
اهرم مالی	-0.036459	0.006438	-5.662619	0.0000
	0.928857	**ضریب تعیین تعدیل شده**	68.89212	**آماره F**
	1.849729	**آماره دوربین واتسون**	0.000000	**احتمال آماره F**

منبع : یافته های پژوهش

به منظور آزمون فرضیه اصلی از نتایج تخمین مدل اول که در جدول (۸) ارائه شده، بهره گرفته شده است. با توجه به نتایج مدل اول، مقدار احتمال (یا سطح معناداری) F برابر ۰/۰۰۰ بوده و چون این مقدار کمتر از ۰,۰۵ است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵درصد رد می‌شود، یعنی مدل معنی دار است. مقدار آماره دوربین واتسون ۱,۸۴ می‌باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی را نشان می‌دهد. نتایج مربوط به ضریب تعیین نشان می‌دهد، تقریباً ۹۲ درصد تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می‌شوند.

نتایج حاصل از آمار ه t نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۹۵٪، کلیه متغیرهای موجود در مدل معنی دار هستند.

در حالت کلی نتایج تخمین مدل اول نشان می‌دهد که ضریب متغیر تنوع سازمانی، ۰/۰۱۹ بوده که نشان دهنده تأثیر تنوع سازمانی بر اقدامات پیشگیرانه فرار مالیاتی می باشد.

لذا بر اساس نتایج به دست آمده چنین می توان گفت که فرضیه اصلی به همراه یک فرضیه فرعی مربوط به آن مورد تایید قرار گرفته اند.

نتیجه گیری بر اساس فرضیه های پژوهش

با توجه به نتایج مدل اول، مقدار احتمال (یا سطح معناداری) F برابر ۰/۰۰۰ بوده و چون این مقدار کمتر از ۰,۰۵ است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵درصد رد می‌شود، یعنی مدل معنی دار است. مقدار آماره دوربین واتسون ۱,۸۴ می‌باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی را نشان می‌دهد. نتایج مربوط به ضریب تعیین نشان می‌دهد، تقریباً ۹۲ درصد تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل، توضیح داده می‌شوند.

نتایج حاصل از آمار ه t نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۹۵٪، کلیه متغیرهای موجود در مدل معنی دار هستند.

در حالت کلی نتایج تخمین مدل اول نشان می‌دهد که ضریب متغیر تنوع سازمانی، ۰/۰۱۹ بوده که نشان دهنده تأثیر تنوع سازمانی بر اقدامات پیشگیرانه فرار مالیاتی می باشد.

همچنین نتایج تخمین مدل دوم نشان می دهد که ضریب متغیر تنوع بین المللی ۰/۰۶ بوده که نشان دهنده تاثیر مستقیم تنوع بین المللی بر اقدامات پیشگیرانه فرار مالیاتی می‌باشد.

محدودیتهای پژوهش

همواره گام نهادن در راه رسیدن به هدف، با محدودیت‌هایی همراه است که باعث می‌شود رسیدن به هدف مورد نظر با کندی همراه شود. پژوهش نیز به عنوان فرآیندی در جهت نیل به هدف حل مسئله پژوهش، از این امر مستثنی نیست. لذا در این قسمت با ارائه محدودیت‌های پژوهش، سعی بر آن است که به خواننده این پیام داده شود تا بتواند در تعمیم نتایج پژوهش با آگاهی بیشتری عمل کند و در مورد فرآیند پژوهش قضاوت عادلانه‌ای داشته باشد. در این راستا محدودیت‌های پژوهش حاضر به شرح زیر قابل ذکر است:

الف- اقلام مندرج در متن صورت‌های مالی به واسطه آثار تورم تعدیل نشده است و از آنجایی که واحدهای تجاری در زمان‌های متفاوت تأسیس شده‌اند و اقلام دارایی‌های خود را در زمان‌های متفاوت تحصیل نموده‌اند لذا کیفیت قابلیت اقلام می‌تواند بر نتایج پژوهش اثر بگذارد و تعمیم نتایج را با محدودیت‌هایی همراه سازد.

با این وجود، اعتقاد ما به راین است که هیچ‌کدام از محدودیت‌های مزبور منجر به خدشه‌دار شدن پژوهش نشده و پژوهش همچنان از روایی داخلی و خارجی مناسبی برخوردار است.

منابع :

رحمانی،علی؛احمدی،شیما(۱۳۹۶). رتباط تنوع‌بخشی شرکتی با ارزش شرکت،مقاله ۲، دوره ۷، شماره ۲ ، تابستان ۱۹-۳۴.

حسنی القار، مسعود. شعری آناقیز، صابر(۱۳۹۶)،بررسی تاثیر توانایی مدیریت بر اجتناب مالیاتی، مجله دانش حسابداری، مقاله ۵، دوره ۸، شماره ۱ - شماره پیاپی ۲۸

محمودی، علی(۱۳۹۳)، بررسی تاثیر بین اجتناب مالیاتی و پایداری سود در شرکت‌ها، پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه غیر دولتی کار، دانشکده مدیریت- حسابداری

Desai, M., Dyck, I., Zingales, L. (2007). "Theft and taxes" Journal of Financial Economics, 84: 591–623.
Hanlon, M., and S. Heitzman.(2010). "A review of tax research" Journal of Accounting and Economics, 50 (2-3): 127–178.

Molikan, T. L., and R. R. Riley.(2016). "Audit specialist designations: measurement considerations" Working paper, University of Kentucky

Shown zhu. Kenneh zheng(2016). Tax Avoidance and Asymmetric Cost Behavior, University of Wyoming, Department of Accounting